

Anden – Guds närvaro idag

© 2019 Frank Lorentzon

1

Den första pingsten (Apg 2:1-11)

När pingstdagen kom var de alla församlade. Då hördes plötsligt från himlen ett dån som av en stormvind, och det fyllde hela huset där de satt. De såg hur tungor som av eld fördelade sig och stannade på var och en av dem. Alla fylldes av helig ande och började tala andra tungomål, med de ord som Anden ingav dem. I Jerusalem bodde fromma judar från alla länder under himlen. När dånets ljud samlades hela skaran, och förvirringen blev stor när var och en hörde just sitt språk talas. Utom sig av förvåning sade de: "Men är de inte galileer allesammans, dessa som talar? Hur kan då var och en av oss höra sitt eget modersmål talas? Vi är parther, meder, elamiter, vi kommer från Mesopotamien, Judeen och Kappadokien, från Pontos och Asien, från Frygien och Pamfyliden, från Egypten och trakten kring Kyrene i Libyen, vi har kommit hit från Rom, både judar och proselyter, vi är kretensare och araber — ändå hör vi dem tala på vårt eget språk om Guds stora gärningar.

2

Helig Ande

- ◆ Den mest svårbegripliga ”delen” av Gud. Symboler för Anden: duvan, eldslågan – men även vind eller rök m.m. Betonas av karismatiskt kristna, tonas ofta ned av andra. Men vad är Anden egentligen?
 - ◆ (1) En egen person i den gudomliga treenigheten, jämställd med Fadern och Sonen. (Enligt Augustinus är Anden det kärlekens band som förenar Fadern och Sonen.)
 - ◆ Nästan alla kyrkor håller med; ortodoxa, katoliker såväl som protestanter. Splittringen mellan ortodoxa och katoliker handlar (bl.a.) om ifall Anden utgår från Fadern och Sonen (katoliker), eller bara från Fadern (ortodoxa).
 - ◆ (2) En Guds verksamma kraft, ett tecken på Guds närvaro – men ingen egen person (ovanlig uppfattning).

Anden är med från början

- ◆ 1 Mos 1:1-2: ”I begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Jorden var öde och tom, djupet täcktes av mörker och en gudsvind svepte fram över vattnet.”
- ◆ Vanligare översättning ”...och Guds Ande svävade (ryttlade) över vattenytan.” (till urhavet/avgrunden/djupet – tehom – som är bilden för kaos och ondska).
- ◆ Ruach betyder såväl ”ande” som ”andedräkt” och ”vind” – jämför med grekiskans pneuma och svenskans anda/ande.
- ◆ Det förklarar svenska översättningens ”gudsvind”; jämför med uttrycket ”det var ett herrans oväder!”.

Anden i gamla testamentet...

- ◆ Anden är den kraft som kommer med liv (1 Mos 2:7).
- ◆ Anden är inte allmänt given (som i NT), men kan ges till enskilda individer (se t.ex. 4 Mos 27:18, Dom 3:10). Den ges för att begränsa syndens inflytande i världen.
- ◆ Anden kan även ge särskilda förmågor: "Herren talade till Mose: Jag har utvalt Besalel, son till Uri, son till Hur, av Juda stam, och fyllt honom med gudomlig ande, med insikt, förmåga och kunskap och allt slags hantverksskicklighet, ..." (2 Mos 31:1-3)

5

...och i nya testamentet

- ◆ Anden gör Maria gravid (Luk 1:35).
- ◆ Anden syns som en duva vid Jesu dop (Mark 1:10).
- ◆ Det är med Andens hjälp demoner fördrivs (Matt 12:28).
- ◆ Anden ger tungomåtalets gåva (Apg 2).
- ◆ Anden ger liv: "Det är anden som ger liv, köttet är till ingen hjälp. De ord jag har talat till er är ande och liv." (Joh 6:63); "Ty bokstaven dödar, men Anden ger liv." (2 Kor 3:6).
- ◆ Anden påminner och lär (Joh 14:26).
- ◆ Vi skall döpa "I Faderns och Sonens och den Helige Andes namn" (Matt 28:19).

6

Anden är viktig!

- ♦ "Jesus svarade: 'Sannerligen, jag säger dig: den som inte blir född av vatten och ande kan inte komma in i Guds rike.'" (Joh 3:5) Anses handla om dopet, genom vilket vi får Anden.
- ♦ Det är Anden som är Guds närvaro i oss idag: "Och jag är med er alla dagar till tidens slut." (Matt 28:20); "Jag skall be Fadern, och han skall ge er en annan hjälpare, som skall vara hos er för alltid: sanningens ande." (Joh 14:17)
- ♦ Anden skapar enhet: "Med en och samma Ande har vi alla döpts att höra till en och samma kropp, vare sig vi är judar eller greker, slavar eller fria, och alla har vi fått en och samma Ande att dricka." (1 Kor 12:13)

7

Andens gåvor

- ♦ "Hos var och en framträder Anden så att den blir till nytta. Den ene får genom Anden gåvan att meddela vishet, den andre kan med samma Andes hjälp meddela kunskap. En får tron genom Anden, en annan genom samma Ande gåvan att bota, en annan får kraft att göra under. En får förmågan att tala profetiskt, en annan att skilja mellan olika andar. En kan tala olika slags tungotal, en annan kan tolka tungotal. Allt detta åstadkommer en och samma Ande genom att fördela sina gåvor på var och en så som den själv vill." (1 Kor 12:7-11)
- ♦ Andra räknar med fler/andra gåvor än de Paulus tar upp, vissa även med begåvning inom t.ex. musik, konst eller hantverk.

8

Andens frukter

- ◆ Andens gåvor (nådegåvorna) är just gåvor, något vi får utan att förtjäna det (av nåd, dvs gratis). Andens frukter däremot är en konsekvens av ett långvarigt liv med Anden; handlar om helgelse, att bli alltmer gudslig ju längre vi lever med Gud i vårt inre.
- ◆ ”Men andens frukter är kärlek, glädje, frid, tålamod, vänlighet, godhet, trofasthet, ödmjukhet och självbehärsknig.” (Gal 5:22-23)

9

Synd mot Anden

”Den som inte är med mig är mot mig, och den som inte samlar med mig, han skingrar. Därför säger jag er: all synd och hädelse skall människorna få förlåtelse för, men hädelse mot Anden skall inte förlåtas. Den som säger något mot Människosonen skall få förlåtelse, men den som säger något mot den heliga anden får inte förlåtelse, varken i denna världen eller i den kommande. Antingen får ni säga att trädet är bra och frukten bra, eller att trädet är dåligt och frukten dålig; på frukten känner man trädet.” (Matt 12:30-33 m.fl. ställen)

Tolkning

- ♦ Vanligt – och riktigt – svar: ”Är man orolig att man syndat mot den helige Ande har man inte gjort det!”
- ♦ Jesus dog för alla synder. Men du måste vilja ta emot förlåtelsen för att den skall verka – precis som du måste ta emot en present för att den skall komma i din besittning.
- ♦ Synd mot Anden är att fullt medveten om vad Gud har gjort ändå inte vilja ha del i förlåtelsen, inte ha gemenskap med Gud.
- ♦ Många har förnekat Gud – och sedan ångrat sig. Detta är inte synd mot helig Ande! Den synden ångrar man inte; den är ett tecken på ett helt igenom förhärdat hjärta. Just därför kallas den oförlåtlig: man vill inte ha förlåtelse för den! För Gud förlåter alla som vill ha förlåtelse! Alltid.

11

Begreppet ande

- ♦ Står mot det materiella:
- ♦ I metafysisk mening: är inte materia. Så har vi i bibelns värld en dualism mellan materia och ande. Det materiella förgås, anden däremot är evig.
 - ♦ Enligt gamla tiders tänkare hade djuren bara del i det materiella (och var därför inte odödliga), medan människan hade del även i det andliga (har en själ), och denna är odödlig.
- ♦ I värderingsmening: står mot materialism, mot inomvärldslig bundenhet.

12

Guds Ande – och vår

- ◆ Det som förbinder oss med Gud och det gudomliga är Anden; bilden för det är hur Gud blåser in sin Ande i människan när hon blir människa.
- ◆ Människor kan vara andlig levande, dvs i kontakt med Gud, eller andligt döda, dvs avskurna från en levande gudskontakt.
- ◆ Mer generellt är vår ”ande” det som är vårt värdemässiga centrum, det vårt liv orienterar sig kring. I Bibelns terminologi är vi andligt levande bara om Guds Ande tar sin boning i oss, i vår ande.
- ◆ Avvisar/förnekar vi vår i skapelsen avsedda gudstillhörighet håller vi oss därigenom borta från Guds kärlek, nåd och förlåtelse, släpper inte in Guds Ande i vårt inre. Därför heter det just synd (”att missa målet”) mot Anden – vi stänger ute det som ger liv, och liv i överflöd!

”Vinden blåser vart den vill, och du hör den blåsa, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den far. Så är det med var och en som har fötts av anden.”

(Joh 3:8)